

<p align="center">Силабус курсу Технології підготовки власних висловлювань школярів</p>	
<p>Освітній ступінь – бакалавр Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) Освітня програма «Українська мова і література» Кількість кредитів – 2 Рік підготовки, семестр – 3 рік, 6 семестр Компонент освітньої програми: вибірковий Дні занять: Консультації:</p>	
<p>Мова викладання: українська</p>	

Керівник курсу

	канд. пед. наук, доц. Головата Лариса Михайлівна
Контактна інформація	golovaty_i_gp@ukr.net ; (0352) 0352-43-58-65 – деканат факультету філології і журналістики

Опис дисципліни

Вивчення вибіркової дисципліни «Технології підготовки власних висловлювань школярів» передбачає забезпечення усвідомлення студентами специфіки видів та запропонованої у «Програмі з української мови» тематики робіт з розвитку зв'язного мовлення учнів; підготовку студентами власних висловлювань; укладання рекомендацій для учнів щодо підготовки різнотипних і різножанрових висловлювань. **Мета курсу** – ґрунтовне вивчення студентами теорії структурування компонентів текстів різних типів мовлення (розповідь, опис, міркування, есе); детальне ознайомлення з обов'язковими і рекомендованими роботами з розвитку зв'язного мовлення учнів (мовленнєва змістова лінія навчальної програми з української мови); практичні методичні поради школярам у написанні власних висловлювань.

Навчальний контент

	<i>Т теми</i>	<i>Результати навчання</i>
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.	
1	ТЕМА 1. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ. МЕТОДИКА РОБОТИ З ТЕКСТОМ. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ПОНЯТЬ	Усвідомити значення і завдання роботи з розвитку умінь і навичок усного та писемного зв'язного викладу. Знати напрями мовленнєвого розвитку учнів, основні принципи методики розвитку мовлення. Опанувати методику роботи з текстом. З'ясувати роль тексту у формуванні комунікативної компетенції учнів. Знати принципи і методи ознайомлення учнів із текстом, його структурою і засобами побудови. Дослідити значення текстоцентричного підходу до навчання мови. Вміти здійснювати лінгвостилістичний аналіз тексту.
2	ТЕМА 2. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ	Вміти відтворювати чуже мовлення.

	УЧНІВ. МЕТОДИКА РОБОТИ НАД ПЕРЕКАЗАМИ	З'ясувати дидактичні можливості та значення переказів у системі формування мовленнєвих умінь учнів. Навчитися добирати тексти для переказів, враховуючи критерії їх вибору. Деталізувати види переказів, осмислити значення й особливості проведення кожного з них. Навчитися перевіряти творчі роботи(знати прийоми виправлення, обліку і класифікації помилок, критерії й норми оцінок). Опанувати методику застосування наочних і технічних засобів на уроках розвитку мовлення.
3	ТЕМА 3. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ. МЕТОДИКА РОБОТИ НАД ТВОРАМИ	З'ясувати поняття «учнівський твір». Ознайомитися із жанровою різноманітністю учнівських творчих робіт. Дослідити твір як вид роботи над формуванням мовленнєвих умінь учнів. З'ясувати значення творів як власних висловлювань школярів. Деталізувати види творів. Встановити взаємозв'язок переказів і творів у системі формування мовленнєвих умінь учнів. Готувати школярів до написання творів. Вміти удосконалювати текст написаного твору.
4	ТЕМА 4. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ. МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ДО НАПИСАННЯ ТВОРІВ РІЗНИХ ТИПІВ І СТИЛІВ (ТВОРИ-РОЗПОВІДІ, ТВОРИ-ОПИСИ, ТВОРИ-РОЗДУМИ (МІРКУВАННЯ), ЕСЕ)	Формувати комунікативні уміння учнів у процесі роботи над творами (уміння визначати головну думку твору, складати план, працювати над мовним оформленням твору, здійснювати редагування написаного). Запропонувати методичні рекомендації для роботи над творами різних типів і стилів мовлення (твори-розповіді, твори-описи, твори-роздуми (міркування), есе).
5	ТЕМА 5. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ. МЕТОДИКА РОБОТИ З ОКРЕМИМИ ЖАНРАМИ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО СТИЛЮ ТА ДІЛОВИМИ ПАПЕРАМИ	Ознайомитися з публіцистичним і діловим мовленням. Опанувати публіцистичний стиль, його підстилі. Знати загальні вимоги до написання замітки-інформації, статті-нарису до газети тощо. Вміти аналізувати зразки газетних жанрів, добирати до них фактичний матеріал; готувати статті і доповіді на суспільні та морально-етичні теми. Удосконалювати навички складання тез, конспектів, анотацій, рецензій, рефератів. Опанувати офіційно-діловий стиль, його підстилі (законодавчий, дипломатичний, адміністративно-канцелярський). Знати загальні вимоги до складання та оформлення документів. Вміти класифікувати документи. Знати методику роботи над підготовкою ділових паперів. Навчитися оформляти ділові папери з високим і низьким рівнем стандартизації. Знати реквізити документів, мовні кліше ділових паперів. Ознайомитися із класифікацією та реквізитами приватних та офіційних листів. Знати етикет ділового листування. Вміти оформляти зазначені у програмі з української мови зразки справочинства.

6	ТЕМА 6. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ. МЕТОДИКА РОЗВИТКУ УСНОГО МОВЛЕННЯ	<p>Знати позитивні властивості мовлення. Вміти правильно, точно, виразно та логічно виражати думки. Формувати уміння свідомо вибирати мовні засоби з урахуванням комунікативних цілей висловлювання. Ознайомитися із типами монологічного та діалогічного мовлення, полілогом. Знати види діалогів та їх структуру. Засвоїти правила мовленнєвого етикету. З'ясувати роль риторики у формуванні мовної особистості учня. Деталізувати етапи розвитку риторики. Усвідомити наступність і перспективність у навчанні риторики. Окреслити методи і прийоми формування риторичних умінь учнів 5 – 9 і 10 – 11 класів.</p> <p>Опрацювати основні відомості з риторики. Ознайомитися з виражальними засобами публічного мовлення (риторичні звертання і запитання, повтори, нагнітання, парцеляція, період) та позамовними засобами вираження устних висловлювань.</p>
---	---	--

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК 02.	Здатність визначати і розв'язувати складні педагогічні та навчально-методичні задачі і проблеми у галузі дидактики, приймати відповідні рішення, пропонувати методики, засоби, форми та способи навчання.
ЗК 03.	Комунікативна. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність до ефективного комунікування, готовність до співпраці з колегами, вміння працювати в колективі; здатність аналізувати зміст думки та її структуру в процесі спілкування та адекватно на неї реагувати.
ЗК 05.	Самоосвітня. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 06.	Інформаційна компетенція. Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел.
ЗК 08.	Науково-дослідницька. Здатність виконувати навчально-дослідні завдання; володіння науково-дослідними методами відповідного фахового спрямування. Критична обізнаність та інтелектуальна чесність.
ФК 08.	Методична. Володіння базовими знаннями з методики навчання української мови; вміння їх реалізувати, застосування базових методичних знань і вмінь для формування ключових і предметних компетентностей. Здатність організовувати навчально-виховний процес з

	української мови; здійснювати контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів. Здатність здійснювати вибір методів, форм і засобів навчання української мови, спрямованих на розвиток учнів та їх виховання.
ПНР 1	Дослідницький. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних інноваційних методів. Знати й розуміти систему мови. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють. Здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
ПНР 2	Комунікативний професійно-орієнтований. Застосовувати в професійній діяльності нормативні засоби мови в усному та писемному мовленні з урахуванням змістового наповнення.
ПНР 4	Методично-пошуковий. Бути здатним забезпечувати освітній процес з української мови в школі, використовуючи прогресивні методи й технології навчання, розвивати в учнів інтерес до філологічних і суміжних наук, організовувати індивідуальну роботу з учнями за програмами різного рівня (академічного, профільного, поглибленого). Здатність об'єктивно оцінювати науково-методичну інформацію; вільно обирати шляхи науково-методичного пошуку; професійно застосовувати наукові знання в освітній діяльності. Аргументовано пояснювати, оцінювати і зіставляти тенденції, методичні новації та розробки в галузі освіти.
ПНР 5	Проектувальний. Мати навички у проектуванні навчальних розробок та їх реалізації. Здатність застосовувати профільні знання у підготовці до уроків з української мови в школі.
ПНР 6	Організаційний. Здатність здійснювати вибір методів, форм і засобів навчання, спрямованих на розвиток здібностей учнів. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.
ПНР 8	Технологічний. Здатність використовувати педагогічні технології у навчально-виховному процесі.
ПНР 10	Контрольний. Здатність підбирати систему завдань для контролю і корекції знань учнів, організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

Літературні джерела

1. Бабкіна О. А., Колесник Т. А. Уроки розвитку зв'язного мовлення. 5–6 кл. / за ред. Г. Р. Корицької. Харків: Основа, 2008. 73 с.

2. Біляєв О. М. Лінгводидактика рідної мови: навчально-методичний посібник. Київ: Генеза, 2005. 180 с.
3. Білоус Х. В. Уроки розвитку зв'язного мовлення. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 1998. 96 с.
4. Грибан Г. В. Методика викладання української мови в середній школі: зошит-посібник для лабораторних робіт студентів-філологів вищих педагогічних навчальних закладів. Київ: Кондор, 2003. 120 с.
5. Грибан Г. В. Методика викладання української мови в середній школі: зошит-посібник для лабораторних робіт студентів-філологів вищих педагогічних навчальних закладів. Київ: Кондор, 2003. 120 с.
6. Довга О. М. Як писати твір. Київ: Видавничий центр «Просвіта», 1997. 248 с.
7. Дороз В. Ф. Методика навчання української мови в загальноосвітніх закладах України: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 386 с.
8. Мацько Л. І., Сидоренко О. М. Українська мова. Усний та письмовий екзамени: навчальний посібник. Київ: Либідь, 1992. 208 с.
9. Мельничайко В. Я. Творчі роботи на уроках української мови. Конструювання. Редагування. Переклад. Київ: Радянська школа, 1984. 223 с.
10. Мельничайко В. Я. Українська мова. Письмовий екзамени. Як уникнути помилок. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 1998. 64 с.
11. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах /колектив авторів за редакцією М. І. Пентилюк: М. І. Пентилюк, С. О. Караман, О. В. Караман, О. М. Горошкіна та ін. Київ: Ленвіт, 2004. 400 с.
12. Пентилюк М. І. Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2000. 264 с.
13. Палихата Е. Я. Методика навчання українського усного діалогічного мовлення учнів основної школи. Тернопіль: ТДПУ, 2002. 270 с.
14. Палихата Е. Я. Методика навчання української мови. Методика навчання української мови. Практикум: навчально-методичний посібник. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2019. 164 с.
15. Палихата Е. Я. Уроки рідної мови. Елементи практичної риторики. 10 – 11 класи: посібник для вчителів. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. 88 с.
16. Практикум з методики навчання української мови /колектив за редакцією М. І. Пентилюк: С. О. Караман, О. В. Караман, О. М. Горошкіна, А. В. Нікітіна та ін. Київ: Ленвіт, 2003. 302 с.
17. Радченко І. М. Готуємося до шкільного твору та переказу: навчальний посібник. Київ: А. С. К., 2004. 80 с.
18. Семченко М. Т. Розвиток усного та писемного мовлення. Київ: Вища школа, 1986. 232 с.
19. Стельмахович М. Г. Система роботи з розвитку зв'язного мовлення в 5–9 класах: навчально-методичний посібник. Київ: Радянська школа, 1981. 136 с.
20. Уроки розвитку зв'язного мовлення /упоряд. К. Ю. Голобородько. Харків: Основа. 2006. 75 с.
21. Цимбалюк В. І. Як навчити учнів писати твори: посібник для вчителя. 3-є доп. і перероб. вид. Київ: Радянська школа, 1998. 160 с.

22. Шелехова Г. Т. Система роботи з розвитку зв'язного мовлення на уроках рідної мови в середній школі: дис. ... у формі наукової доповіді на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 1996. 45 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-6, МКР). Усний контроль: бесіда, розповідь (повідомлення) студента, пояснення; проведення елементів уроків розвитку зв'язного мовлення; проведення презентацій; виступ перед аудиторією; оцінювання усних відповідей на практичних заняттях. Письмовий контроль: контрольна робота; написання, оцінювання та аналіз робіт із розвитку зв'язного мовлення; виконання тестових завдань; взаємоперевірка, взаємоконтроль, самоконтроль (уміння самостійно оцінювати свої знання); розробка вправ і завдань; тестування; оцінка за виконання індивідуального навчально-дослідного завдання; участь у навчальній конференції.	50
ІНДЗ (методична папка)	30
Залік (презентація творчої роботи)	20

До Силабусу також готуються матеріали:

1. Навчальний контент (розширений план лекцій).
2. Тематика та зміст практичних робіт.
3. Завдання для творчих робіт.
4. *Навчально-методичний комплекс* дисципліни «Актуальні питання орфографії і пунктуації» у системі MOODLE.